

Iván Repila (născut la Bilbao, Spania, în 1978) a lucrat ca editor și manager cultural. A debutat cu romanul *Una comedia canalla* (*O comedie ticăloasă*) în 2011. Cel de-al doilea roman al său, *El niño que robó el caballo de Atila* (*Băiatul care a furat calul lui Attila*), apărut în 2013, a fost primit cu entuziasm de către critici și cititori și a fost tradus în mai multe limbi.

*

„Sufocarea și dezgustul sunt impresiile dominante și totuși... această carte e fermecătoare... limbajul lui Iván Repila este superb, transmite toate atracțiile basmelor, cu căpcăunii, lupii și mașterile de acolo, dar reușește să evoce și universul mult mai puțin fantastic al lagărelor, închisorilor și cavelor în care prizonierii zac în părăsire.”

Le Monde des Livres

„Această extraordinară carte realizează un act de magie; insuflă viață unei fabule metafizice. Basmul tradițional european renaște, împletindu-se cu un realism încă și mai întunecat. ... Puțul devine un câmp de bătălie, vast cât întreg universul.”

The Irish Times

IVÁN REPILA

Băiatul care a furat calul lui Attila

Traducere din limba spaniolă

de

SIMONA SORA

– Pare imposibil să ieșim de aici, spune. Și adaugă: dar vom ieși.

Pădurea se întinde spre nord până la lanțul muntos și e înconjurată de lacuri atât de întinse încât par oceane. În inima pădurii e un puț. Puțul are șapte metri adâncime, iar pereții lui neregulați formează un zid de pământ umed și rădăcini care se îngustează spre vârf și se lățește la bază, ca o piramidă goală pe dinăuntru și turtită. Pe fund bolborosește apa întunecată, trecută prin venele îndepărtate ale galeriilor care se strâng în râu, căptușind puțul cu un pământ mișcător și un noroi răscolit de clăbuci ale căror bolboroseli aruncă în aer un parfum de eucalipt. Din pricina presiunii plăcilor continentale sau poate din pricina brizei turbionare continue, micile rădăcini se mișcă, se răsucesc, într-un dans lent și neliniștitor, viscere ale pădurilor ce stăpânesc lumea.

Fratele cel mare e mare. Răzuiește bucăți de pământ cu degetele pentru a-și face o treaptă care să-l țină, dar când se ridică în aer, greutatea corpului său e prea mare și peretele se surpă. Fratele cel mic e mic. Stă așezat pe jos,

strângându-și picioarele cu brațele și suflând într-o rană proaspăt făcută la genunchi. În timp ce-și zice că întotdeauna cei slabi își varsă primii sângele, îl vede pe fratele său căzând o dată, de două ori, de trei ori.

– Mă doare. Cred că e rupt.

– Nu te speria de sânge.

Afară, soarele își continuă traiectoria parabolică și se pierde în spatele munților, ridicând umbra după-amiezii ca o cortină care coboară peste puț până abia mai lasă să se vadă obrajii palizi, globii oculari și dinții copiilor. Strădaniile de a săpa un tunel în zidul de pământ au fost zadarnice, iar acum cel Mare stă în picioare, concentrat, cu degetele agățate de betelia pantalonilor, căutând în apusul zilei răspunsul la o enigmă care se evaporă odată cu lăsarea întunericului.

– În picioare. Poate reușești să ajungi la margine dacă te ridic.

Cel Mic tremură, deși nu-i e frig.

– E foarte sus, n-o să reușim, spune, ridicându-se în picioare.

Cel Mare îl ia de mână și, dintr-o mișcare, îl urcă pe umerii lui, ca și cum s-ar fi jucat de-a crescutul-și-de-a-ajunsul-bărbați. Instabilitatea îi obligă să se sprijine de perete și, din acea poziție, cel Mic înțelege că nu vor putea ieși.

– N-ajung. E foarte sus.

Cel Mare apucă picioarele celui Mic cu forță ca să-l ridice deasupra capului și să adauge astfel înălțimii lui lungimea brațelor sale.

– Și acum? Ajungi acum?

– Nu. Nici acum.

– Întinzi mâinile cât poți?

– Sigur!

– Atunci ține-te bine, spune cel Mare, după care se împinge brusc în sus și sare cât îi permit picioarele și gravitația, scoțând mai întâi un gălgâit și apoi un răcnet animalic, pe care gâtulejul lui îl preschimbă într-un strigăt de ajutor plin de furie atunci când cad amândoi la pământ, zdrobindu-și coatele și spatele de pământul moale și granulos.

– Măcar a fost cât pe ce?

– Nu știu. Am ținut ochii închiși, spune cel Mic.

Noaptea, murmurul pădurii aduce cu el un zumzăit neplăcut, un chiorăit de mațe invizibile care invadează spațiul ca o masă amorfă. Cei doi frați stau înlănțuiți în partea cea mai uscată a noii lor țări, pe rădăcinile groase care-i primesc fără nici o rezistență. Nici unul nu doarme; cum ar putea?

La răsăritul soarelui, puțul are o culoare diferită. Pământul uscat din partea de sus e un amestec de aramă sedimentată, cicatrici brune și ace galbene. Spre fund, pământul umed, negru și albastru imprimă reflexe purpurii vârfurilor de rădăcini de acolo. Soarele e slab, iar liniștii nu-i răspund decât păsările. Burta celui Mic scoate un zgomot pe care acesta încearcă să-l acopere cu mâinile.

– Mi-e foame.

Cel Mare se trezește și-și lungește gâtul ca să vadă mai bine. Își întinde mușchii adormiți, de la tendonul lui Ahile până la tendonul lui Zinn.

– O să mâncăm când reușim să ieșim. Nu-ți face griji.

– Problema e că mi-e foarte foame. Mă doare stomacul.

Cel Mare tace câteva momente. Punga zace într-un colț al puțului, ca un mușuroi de lut. N-au atins-o de când sunt aici.

- Mâncarea din pungă e pentru mama, spune el pe un ton sec.

Cel Mic, pe fața căruia se citește un amestec de furie și resemnare, se ridică, sprijinindu-se mai întâi de fundul puțului și apoi de perete. Fratele lui scoate un oftat de om în suferință.

- Și-acum să ieșim de aici.

O vreme, băieții își întind brațele, examinează poziția soarelui ca să calculeze ora, strigă după ajutor. Apoi pipăie pereții, îi studiază, îi șterg cu palmele, căutând niște colțuri de piatră de care să se agațe, niște ieșituri întărite, niște găuri. Continuă să strige. Repetă câteva dintre mișcările din seara trecută, dar abia reușesc să se ridice câțiva metri și cad din nou pe fundul puțului. Scormonesc în pământ sperând să găsească o rădăcină din care să facă o punte, resturile unui copac, orice. Pe măsură ce orele trec, strigă tot mai puțin. Când soarele, cu degete marmoreene, anunță amiaza, cel Mare ia o hotărâre.

- Prinde-te de mine cu toată puterea. O să te arunc afară din puț.

Cel Mic e cuprins de panică. Ideea de-a se vedea aruncat de pe fundul puțului până sus, ca și cum ar fi o piatră, o armă sau un obiect oarecare, îl face să se simtă neînsemnat, dar hotărârea fermă a fratelui său îl împiedică să protesteze. După câteva clipe de confuzie, reușesc

să găsească poziția potrivită pentru manevra pe care o plănuiseră; apoi, sprijinindu-se fiecare cu putere de antebrațul celuilalt, respiră încetișor, parcă pentru a-și potoli bătăile inimilor care o luaseră razna la unison, anticipând opintirea ce urma.

- Acum o să încep să mă învârt. Să nu-ți fie teamă. Când îți simți picioarele în aer, lasă-te în voia mișcării. Ne mai învârtim puțin, prindem viteză și-apoi o să strig să-mi dai drumul. Ai înțeles?

Cel Mic îl privește pe fratele său cu mirare, ca și cum l-ar vedea pentru prima dată. Câteva clipe, îi trece prin cap imaginea corpului său strivit și simte un gust coclit în gură.

- Ești sigur?

- Eu sunt puternic, iar tu ești mic. Trebuie să încerc.

Apoi se așază în poziții, cel Mare desfăcându-și picioarele pentru a rămâne în echilibru atunci când va crește viteza, cel Mic cu un genunchi în pământ pentru a nu fi târât, încheștați unul de altul cu atâta putere că degetelele sunt albite până-n vârful unghiilor. Și, fără să mai stea pe gânduri, încep să se rotească. Cel Mare își azvârle fratele în sus, pentru ca rotirea să fie lină, apoi începe să-l învârtă, iar cel Mic, învârtindu-se, se ridică de-o palmă, apoi de încă una, până când, la următoarea rotire, ajunge aproape la orizontală, cu ochii închiși și dinții încheștați, gata să-i crape în gingii; și amândoi se învârt în continuare, din ce în ce mai rapid, descriind, cu fiecare nouă rotire, o circumferință tot mai mare, iar când pare că vor cădea epuizați sau asfixiați de atâta învârtit, cel Mic coboară până la pământ, fără să-l atingă, și reîncepe să urce

pe un traseu oblic, apoi asta se repetă de încă două ori, iar la ultima urcare, cel Mare urlă „Acum“ și-i dă drumul, iar cel Mic, cu ochii încă închiși, tâșnește ca o cometă osoasă dinspre pământ spre soare și zboară câteva clipe, nu multe, apoi se izbește, literalmente se izbește, de peretele puțului, cu un trosnet surd care-i înăbușă orice tipăt, după care cade în gol, cade cei câțiva metri care-l despart de fundul gropii, inconștient, cu gura sângerândă, pe trupul năucit al fratelui său, ca-ntr-un număr de circ încheiat cu un sac de carne strivită și fără aplauze.

După ce-și revine, cel Mare se șterge de sângele fratelui său și constată, cu însuflețire, că, în afară de câțiva dinți rușiți și câteva vânătași, nu are nimic grav. Cel Mic protestează.

– Mă doare tot corpul. N-a ținut manevra noastră. Și mi-e foame.

Cel Mare se simte responsabil de rănila celui Mic. Îl privește cu regret și rușine, apoi își îndreaptă privirea în sus, spre locul unde l-a propulsat în urmă cu câteva minute. Se ridică. Se uită mai îndeaproape și vede urmele impactului, deformarea peretelui de pământ, care a păstrat forma jumătății superioare a fratelui său: capul, torul, brațele. Iar dinții, pe care nu i-au mai găsit, cu siguranță mușcă în continuare din acea excavație. Celui Mare i se conturează un zâmbet pe față. Și, deși știe că și-a folosit întreaga forță pentru a-l proiecta, ceva obscur se deșteaptă în el, un mecanism care înlănțuie straturi succesive de raționamente; o urzeală de imagini difuze se condensează, ajungând să configureze un model dureros,

dar real. Apoi cel Mare se întoarce spre cel Mic, cu privirea strălucindu-i de emoție. Au trecut douăzeci și patru de ore de când au căzut.

– Mi-a venit o idee, spune. Și adaugă: Dar trebuie să-mi promiți ceva.

În pungă e o pâine mare, rotundă. Ca să-și cumpere de-ale gurii, cei doi frați trebuie să străbată drumul de pământ care trece prin fața casei lor, până la povârnișul cu bergamote, să treacă râul sărind din piatră în piatră și să lase în urmă câmpurile cu grâu sălbatic. Dacă vor să câștige timp, trebuie s-o ia prin pădure. Ceea ce înseamnă jumătate de zi pentru dus; și încă pe-atât dacă iei în calcul și întorsul.

– Mi-e sete, spune cel Mic.

– Poți să bei apă de-aici. Eu am băut deja. E rece.

– Dar e murdară.

În pungă sunt o pâine mare, rotundă și câteva roșii uscate. Cel Mare se apropie de locul în care apa țâșnește cu mai multă forță, îngenunchează și sapă o groapă mică. După un timp, apa se adună în gaură până dă pe dinafară. Atunci, cel Mare se apleacă înspre micul puț și soarbe cu zgomot ca un câine însetat.

– E bună. Încearcă și tu.

Cel Mic imită fiecare dintre gesturile fratelui său, inclusiv sorbitul neplăcut.

– Are gust de pământ.

– Aici, înăuntru, totul are gust de pământ. Obişnuieşte-te.

Uitându-se la pungă, cel Mic adaugă:

– Acum mi-e și mai foame.

Cel Mare ia pungă, o strânge la gură și-o aruncă în partea cealaltă a puțului.

– Ți-am zis că nu ne atingem de mâncarea mamei. Mâncăm ce avem aici.

– Dar aici n-avem nimic.

– Ba avem. O să vezi.

În pungă sunt o pâine mare, rotundă, câteva roșii uscate și niște smochine. Cel Mare inspectează fiecare milimetru al puțului, fiecare denivelare, fiecare rădăcină. Face un pliu din poalele cămășii și în el adună tot ce poate găsi, în timp ce cel Mic îl privește fără să înțeleagă nimic. Apoi, cu unghiile înnegrite de noroi, se așază în fața fratelui său și îi arată prada de război: furnici zdrobite, melci verzi, viermișori galbeni, rădăcini fragede și larve minuscule.

– Asta o să mâncăm.

Cel Mic nu-și poate ascunde dezgustul. Știe că nu e o glumă și că, dacă fratele lui a hotărât să mănânce insecte și ierburi, o să mănânce și el insecte și ierburi. Își mușcă buzele ca să-și reprime senzația de vomă și spune:

– Bine.

Întinde mâna și ia un pumn de furnici, pe care le aruncă în gură și le înghite fără să le mestece, abia respirând. Cu limba se asigură că nu i-a rămas nici una printre dinți.

– Poate că dacă le-am adăuga o bucătică de roșie ar fi mai bune, spune cu un surâs abia schițat.